

Foto: Matthias Koesling

Egg og kyllingkjøtt på økologisk vis

Matthias Koesling, Lise Grøva og Grete Lene Serikstad, Bioforsk Økologisk

Det er ikke mulig å se forskjell på økologiske og konvensjonelle egg. Likevel er det stor forskjell på hvordan hønene som har lagt eggene har hatt det. Økologisk fjørfe holdes ikke i bur og har tilgang på uteareal. De kan flakse med vingene, sandbade og vagle seg på sittepinner. Betegnelsen "frittgående høner" brukes om høns som går fritt inne, men ikke kan gå ute.

Burhønsdrift

De fleste verpehønene i Norge holdes i tradisjonelle nettingbur med plass til 3 høner per bur. Gulvareal i slike bur er 2100 cm², dvs 700 cm² per høne, litt mer enn et A4-ark. De har ikke mulighet til å flakse med vingene. Gulvet skråner, slik at eggene ruller ut av buret i en oppsamlingsrenne. Tradisjonelle bur blir forbudt fra 2012.

Frittgående høner

Frittgående høner går bare fritt inne, ikke utendørs. Det er tillatt med 9,5 høner/m² inne. Krav om luftegård eller uteareal finnes ikke for konvensjonelle "frittgående høner".

Økologisk hønsehold tar hensyn til naturlig adferd

I hønsehus med økologiske høner skal det være tilgang på dagslys. Kunstig lys er bare tillatt som tilleggs-belysning. Minst en tredjedel av gulvarealet skal være fast og dekket med strø (halm, flis, sand eller annet). Sandbad er viktig for reinhold og velvære og strø gir mulighet for næringsøk. Hønene skal ha tilgang til vaglepinne. Vaglene skal være plassert slik at hønene kan få ro og søke tilflukt fra stress.

Fôr til økologiske høner

Høner er altetende og deres naturlige føde er frø, grønne plantedeler, insekter og andre småkryp. I økologisk drift satser en på mest mulig hjemmeproduisert fôr. Foruten kraftfôr skal de ha tilgang på grovfôr. Ut 2007 er det tillatt å bruke maksimalt 15 % ikke-økologisk fôr. Deretter trappes denne andelen ned. Det er forbudt å bruke fôr av genmodifiserte og syntetisk framstilte fôrmidler.

Økologisk kyllingproduksjon

Salg av kyllingkjøtt har økt sterkt de siste årene, men økologisk slaktekyllingproduksjon har hittil svært lite omfang. Hønserasene som brukes til konvensjonell slaktekylling er avlet fram til å vokse raskt på proteinrikt fôr og det finnes ingen gode, alternative raser for økologisk kyllingproduksjon. Mangel på egnete raser og andre spesielle utfordringer gjør at det er vanskelig å finne løsninger som tar hensyn til et mest mulig "naturlig" liv, mindre konsentrert fôr og bruk av lokale ressurser. Det betyr også høyere pris på slike kyllinger.

Hvor gamle blir kyllingene?

I regelverket for økologisk drift er minstealder 81 dager for slakt av kylling. Dermed lever de

vel dobbelt så lenge som konvensjonelle kyllinger, som er i overkant av fire uker når de slaktes.

Regler for økologisk eggproduksjon

Økologisk eggproduksjon skiller seg fra konvensjonell produksjon med hensyn til fôr, stell og bygninger, og må følge "Regler for økologisk landbruksproduksjon". Disse reglene kommer i tillegg til regler for konvensjonelt hønsehold. Økologiske høner skal ha økologisk dyrket fôr. I hønsehuset tas det mer hensyn til hønens naturlige atferd og dyretettheten inne er 6 høner/m² i økologisk drift. I tillegg skal hver økologiske høne ha tilgang til minst 4 m² luftegård når værforholdene tillater det.

Hvordan vet jeg at egg og kyllinger er økologiske?

Se etter Ø-merket i butikken, da vet du at eggene og kyllingen er økologisk. Ø-merket garanterer at produksjon, foredling og omsetning er kontrollert og godkjent av den offentlige kontroll-

instansen Debio.

Gul plomme - ferskt egg?

Viktigst for fargen på plommen er fôret.

Spiser verpehøner mye ferske planter vil eggeplommen ha en fin gul-farge. Vinterstid er det ikke mulig å tilby så mye ferskt fôr og det er naturlig at gul-fargen på eggeplommen blir mye

lysere. For at eggeplommen skal ha fin gul-farge hele året blir fôret til verpehøns ofte tilsatt naturlig konsentrat av ulike planter, hovedsakelig av tagetes og paprika/pepper som gir henholdsvis gul og rød farge. En gul plommefarge betyr altså ikke at høna har hatt det bra eller at hun gikk ute og spiste mye grønt plantemateriale. På den andre siden vil det være naturlig at økologiske egg har lys plomme vinterstid fordi fôret ikke er tilsatt fargestoffer.

Hvorfor koster økoegg mer?

Det er flere faktorer som gjør økoegg dyrere. I produksjonen:

- mindre tetthet av høner i hønsehuset
- krav om uteareal

- frittgående høner trenger ca 5 % mer fôr enn burhøns
- økologisk fôr er dyrere enn konvensjonelt fôr

I omsetning og salg:

- lite produksjonsomfang fører til at inn-samling og distribusjon koster mer per egg
- Prosentpåslag i butikken gjør dyre varer enda dyrere

Burhøns. Foto: www.dyrevernalliansen.org/fakta/f_11.php

Fagredaktør denne utgaven:
Forskningsleder Atle Wibe, Bioforsk Økologisk

Ansvarlig redaktør:
Forskningsdirektør Nils Vagstad, Bioforsk

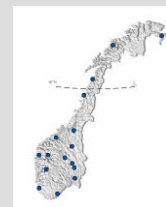
ISBN 978-82-17-00196-6

www.bioforsk.no

Bioforsk:

Trygg matproduksjon, rent miljø og økt verdiskapning basert på langsiktig ressursforvaltning

- Lokalisert over hele Norge
- Organisert i sju sentra
- 500 medarbeidere

Bioforsk, Fr. A. Dahlsvei 20, 1432 ÅS
Tlf. 03 246
post@bioforsk.no